عاقیبەت خێری

چیرۆکێکی کۆمەڵایەتیيە و

لە

عیراقدا رووی داوە

وەرگێڕانی بە دەستکارييەوە

حەسەن پێنجوێنی

چاپی یەکەم

2002-1423

هەستم دەکرد بە کوڵ بۆ خۆی دەگری. سوژدەی یەکەممان تەواوکرد و سەرمان بەرزکردەوە، لە سوژدەی دووەمدا من سەرم بەرزکردەوە ئەو سەری بەرزنەکردەوە، من تەحیاتم خوێندو سلاّوم دایەوە، ئەو هەرسەری بەرز نەکردەوە، کە دەستم دایەوە سەرم بەرزکردەوە دیتم بەرەحمەتی خوا رۆیشتووە و گیانی پاکی بەخوای خۆی سپاردووە!!

عاقیبەت خێری

چیرۆکێکی کۆمەڵایەتی و ڕووداوێکی واقیعیە

لە

عیراقدا ڕووی داوە

وەرگێڕانی

حەسەن پێنجوێنی

بەدەستکارییەوە

1423 –2002

ناوی کتێب: عاقیبەت خێری.

نووسەر: بلاّوکراوەی گۆڤاری التربیە الإسلامیە.

وەرگێر: حسن پینجوینی.

تیراژ: ٣٠٠٠ .

ساڵ: 1423 کۆچی - 2002 زاینی.

چاپخانە: رۆژهەلاّت.

بلاّوکردنەوە: ناوەندی رۆشنبیر.

بسم الله الرحمن الرحيم

پێشەکی

ئەم رووداوە لە گوڤاری (التربية الإسلامية)وە وەرگیراوە، و منیش بەهەندێ دەستکاریيەوە وەرم گێڕایە سەر زمانی کوردی، و هیوادارم سوودی بۆ خۆم و خوێنەرانی هاوزمانم هەبێت، و خوا بۆمان بخاتە تای ترازووی کردەوەی چاکمان لەرۆژی قیامەتا، بێگومان ئەویش چاکترین کۆمەك وباشترین پشتیوانە.

حەسەنی پێنجوینی

پێرس – ئۆسترالیا

بەرۆژا توانام نەبوو دەرز بەمنداڵەکانم بڵێم چونکە لە قوتابخانەی ناوەندیدا بەیانیان چوار دەرزم هەبوو، ئێوارانیش چواردەرزی ترم دەگوتەوە، شێوان کە دەهاتمەوە شەکەت و ماندووبووم، دوای نانی شێوانیش دەرزی قورئانم بەمنداڵەکانم دە گوتەوە، و رەوشتی ئیسلامی و ئیسلام ناسیم پێ دەگوتن، دەبوا خەمی منداڵەکانی خۆم بخۆم چونکە گەورەترین سامانی مرۆڤ منداڵەکانیەتی، ئەگەر منداڵەکان خوا نەخواستە لە دین بێ ئاگابون ئینسان رەنجەرۆ دەبێت..

شەوانە کە دنیا کش ومات دەبوو، دەڕۆیشتمە باخچە بچکۆلانە کەی حەوشەی خۆمانەوە و بەهێواشی قورانم دەخوێند، نا هەقم نەبوو، چونکە هەروەك لەشم پێویستی بەخۆراك هەبوو، گیان و رۆحیشم پێویستی بەخۆراك هەبوو، باشترین خۆراکی گیانیش قورئانە، گەر بە هۆش و گۆش و بێداری و بیرکردنەوەوەبێ.

خانووەکەی تەنیشتمان خانووی کرێ بوو، کرێچییەکەی پێشوو تازە چۆڵی کردبوو، ماڵێکی تری تێهاتبوو، بەپێچەوانەی ئەوەی پێشوو ئەمان هەمیشە قڕە و هەرا و بەزمیان بوو، شەڕو فەرتەنە و جنێودان، و چەقەنە لێدان، و گۆرانی وتن پیشەیان بوو..

سێ چوار منداڵی وردیشی هەبوو، بەزەییم بەو منداڵانەدا ئەهاتەوەو دڵم بۆیان دەسوتا، چونکە ئەگەر ئەو منداڵانە لەو کەش و هەوایەدا گەورەببن چۆن رێی راست بپێکن؟ ئەوە باب و داکیان بێ، کێ پەروەردەیان بکات؟ چۆن پەروەردە ببن و دوو قسەی خێر بە گوێیاندا بچێت؟ کێ دەستیان بگرێ ورەوشتی بەرزیان فێر بکات؟!! ئەوە حاڵی ماڵ و ئەوەش رەوشتی دانیشتوانی بوو!!

رۆژێ برادەرێکی خۆشەویستم هات بۆماڵمان و لەبەردەرگا دراوسێکەی بینی بوو، بۆیە پاش سەلام کردن و چۆن وچاکی بەهەردوو چەپۆك ماڵی بەسەر خۆیدا و گوتی: هەی هاوار!! ئەوە فلانەکەس بووەتە دراوسێتان؟!! گوتم: بۆچی؟ چییەتی؟

گوتی: جا چی نەبێ! لەوگەڕەکەی ئەولا کەس نەماوە دڵی لێی زویر نەبێ، لەوانەیە بڵێم: شەڕی لەگەڵ هەموویانا کردووە! جنێودەر، هەمیشە سەرخۆش!! خوا بەزەیی پیاتانا بێتەوە، زۆر دەترسم ژیانتان لێ تاڵ بکات!!

گوتم: برا! چ دەسەڵاتێکمان هەیە؟! خۆ ناشکوری نەبێ لەتواناماندا نییە بەخاوەن خانووە کە بڵێین: بابە! ئەوە کرێ خانووەکەی و بەهەموو کەسی مەدە!! ئەویش هەرکەس کرێی بداتێ پێی دەدا.. خوا توانای خۆ گرتنمان بداتێ و بتوانین موسڵمانانە لەتەکیانا رەفتار بکەین، چونکە مافی دراوسێ بەسەر دراوسێوە زۆر گەورەو گرانە!! ئەوەتە پێغەمبەری پێشەوامان ﷺ فەرموویەتی: " وَاللَّـهِ لا يُؤْمِنُ، وَاللَّـهِ لا يُؤْمِنُ، وَاللَّـهِ لا يُؤْمِنُ، قِيلَ: وَمَنْ؟ يَا رَسُولَ اللَّـهِ! قَالَ: الَّذِي لا يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَايِقَهُ".(١) سوێند بەخوا ئیمانی تەواوی نابێ - سێ جار- عەرزیان کرد: کێ؟ ئەی پێغەمبەری خوا! فەرمووی: ئەوەی دراوسێکەی لە شەڕو خراپەی ئەمین نەبێ، واتە: ئازاری دراوسێکەی بدات.

دوو هەفتە بەسەر هاتنی ماڵە دراوسێکەماندا تێپەڕیبوو، شەوێك وەك عادەتی خۆم لەکاتی دنیا ئارام بوونا لەحەوشە بچکۆلانەکەی خۆماندا دەستم بەقورئان خوێندن کرد.. بەدڵ و گیان لەتەکیا دەژیام، و بیرم لێدەکردەوە، وهەموو هۆشم لای واتای

---

[1]- أخرجة البخاري في صحيحه فى كتاب الأدب برقم: ٥٥٥٧.

ئایەتەکان بوو، بەتایبەت کە گەیشتمە کۆتایی سورەتی ئەلحەشر، کە خوا رووی فەرمایشتی لەئیمانداران دەکات ودەفەرموێ: (يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا! اتَّقُوا اللَّهَ، وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ، وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ، وَلا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ ،أُوْلَئِكَ هُمْ الْفَاسِقُونَ،لا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ، أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ الْفَائِزُونَ)[٢] ئەی خاوەن باوەڕان! لەخوا بترسن، خۆتان لەگوناه بپارێزن، هەرکەس تەماشای کردەوەی خۆی بکات و بزانێ چی لەپێش خۆیەوە ناردووە بۆ سبەینێی و رۆژی قیامەتی؟ لەخوا بترسن و پارێزکاربن، بێگومان خوا ئاگای لەکردارو رەفتارتانە! وەك ئەوانە مەبن کە پشتیان کردۆتە بەرنامەکەی خوا و خوایان لەبیر خۆیان بردۆتەوە و خوایش خۆیانی لەبیربردوونەتەوە!! ئەوانە کۆمەڵی فاسقانن. بەهەشتییەکان وجەهەننەمیەکان وەك یەك نابن، ئەوانەی بەهەشتین سەرفراز و براوەن..

کاتێ ئەم ئایەتانەم دەخوێندەوە هەستم بە بەرەکەتێك دەکرد باریوتە سەر دڵم دوو پاتم کردنەوە، جارێکی دی خوێندنمەوە. لە خوێندنەوەیاندا زۆر بەشەوق وزەوق بووم، وام هەست دەکرد خوا

2- سورة الحشر/١٨-٢٠.

بەو هەموو گەورەیی خۆیەوە لەتەك منا دەدوێ و قسە بۆ من دەکات، و ئەم فەرمانەم بەسەرا دەدات.. لە دوایین جاری خوێندنەوەکەمدا گوێم لە پڕمەی گریانێ بوو، کەمێ بێدەنگ بووم، هەستم کرد لەپەنای دیواری دراوسێکەمانەوە دێت!!

منیش پێم سەیر بوو، لەم نیوە شەوەدا و لەوجێگەیەدا بۆچ دەبێ بگری؟! سەرێکم بەرزکردەوە دیتم پیاوەکەی هاوسێمان وەستاوە، کەچاوی بەمن کەوت هەندێ مەعزەرەتی هێنایەوەو داوای لێ بوردنی کرد وگوتی: داوای لێبوردن دەکەم کەمن لێرەدا وەستاوم و ئیجازەم لەتۆ وەرنەگرتووە!! بەڵام من بەم حاڵەی خۆمەوە رووم نەبوو داوای ئیزنت لێ بکەم و زۆر حەزیشم لە قورئان خوێندنەکەی تۆیە!! بۆیە خۆم بۆ نەگیرا لێرەدا وەستام و گوێم لێگرتی!! لەراستیدا ئەوە ماوەی دوو هەفتەیە کە ئێمە هاتووینەتە دراوسێتانەوە هەموو شەوێ کە قورئان دەخوێنی من دێم و دەوەستم و لێرەوە گوێت لێدەگرم.. مەنعم مەکە، زۆر تامەزرۆم، کە گوێم لە خوێندنی قورئانەکەت دەبێ دڵم روون دەبێتەوە بەهەموو قەوارەمەوە لەزەتی لێ دەچێژم، دەروونم ئارام دەبێت، وا دەزانم شتێکی زۆر بایەخدارم لێ وون بووە و ئێستا دۆزیومەتەوە!!

منیش هەندێ دڵخۆشیم دایەوە و گوتم: براگیان ! من بەم

کـارەی تـۆ زۆر دڵخـۆش و شـادمانم و تاوانێکـت نەکـردووە تـا مەعزەرەت بێنیتەوە، ئێستاش فەرموو با کەمێ پێکەوە دا بنیشین و دوو قسە بکەین..

جا من چۆن رووم هەیە بێم بۆ لای تۆ دا بنیشم؟! منێك بەم هەموو گوناهەوە و تۆش...

قسەکەم پێ بڕی وگوتم: برا ! خوا لەگوناهمان خۆش ببێت، تۆ زۆر بەڕێزتری لای خوا، تکات لێ دەکەم بەجۆرێکی سەیر بیر مەکەرەوە من برا بچووك و تۆ براگەورەیت، فەرموو باکەمێ پێکەوە دابنیشین.. پاش ئەوە کە زۆر هەتەریم کرد هات و پێکەوە دانیشتین..

گوتی: مامۆستا ! من زۆر گوێم لەقورئان بووە، بەڵام هەرگیز بەم جۆرە لەدڵمدا کاریگەر نەبووە، ئەوە هۆی چییە؟

گوتم: قەدەری خوا وابووە ئەم خوێندنەوەیەی منت پێ خۆش بێ، دەنا قورئان هەر قورئانە..

گوتی: راستە قورئان هەر قورئانە، بەڵام وابزانم ئەو قورئانەی بەدڵ بخوێنرێتەوە بەدڵ ودەروونەوە دەنیشێت، و ئەوەش بەبێ ئاگا وسەرزارەکی بخوێنرێت بەپەنای گوێدا تێپەڕ دەبێت وناچێتە ناو دڵەوە..

گوتم: تۆ لوتفت هەیە، دنا من وانیم.. بەڵام واقیعەن ئەو کەسەی قورئان دەخوێنێتەوە ئەگەر وای بخوێنێتەوە کەبۆ خۆی هاتۆتە خوار و خوا بەو هەموو گەورەیی و دەسەڵاتەی خۆیەوە قسە لەگەڵ ئەوا دەکلت، بێگومان لەدڵ ودەروونندا کاریگەر دەبێ..

پاش ماوەیەك قسەکردن گوتی: مامۆستا! ئەوە بۆچ خوا جەهەننەمی دروست کردووە؟

گوتم: براگیان! خۆ نیعمەتێکی زۆری بە ئێمە بەخشیوە، و چاکەیەکی بێ ژمارەی لەتەکدا کردووین، کەچی ئێمەش سپڵەو پێ نەزانین، خوا فەرمانمان پێدەکات: فلاَن کار بکەین، ئەنجامی نادەین، یا شتێکمان لێ قەدەغە دەکات، دەڵێین: لە داخی تۆ ئەیکەین!! ئایا ئێمە ئەوەندە سەهەنەو لاسار بین جێی خۆی نییە جەهەننەممان بۆ ساز بکات؟!

گوتی: بەرێ وەڵلا.. بەڵام کێ رای دەکەوێ بڵێ: خوایە! لەداخی تۆ فلاَن عیبادەت ناکەم و فلاَنە گوناه دەکەم؟!

گوتم: برا! ئەوانە ئەگەر بەدەم نەڵێن کردەوەکانیان ئەوە دەگەیەنێ..

گوتـی: قسـەکەت بەجێیە، بەڵام حەز دەکەم هەندێکم لەو ناز و نیعمەتانەی خوا بۆ باس بکەیت..

گـوتم: بەسـەر چـاو!!.. کاکـە گـیان! هـەر لەوکاتـەوە کـە ئـێمە تـنۆکی ئـاوین ولـەناو مـنداڵدانا جـێگیر دەبـین تـا دێـینە دنـیاوە، تا لەدنـیاش دەرئەچـین لوتفی خواییمان لەتەکدایە،چاودێرمان دەکات بۆنموونە:

رام کردنی دایك:

خـوا لەجوانترین شێوەدا دروستمان دەکات و وێنەمان دەکێشێ و گـیانمان بەبـەرا دەکـات، بـۆ ئـەوەی لـەناو مـنداڵدانا بـتوانین بژیـن بەبۆریـــیەك پـــەیوەندی داویـــن بەدایکمانـــەوە، تـــا لەرێگـــەی ئـــەو بۆرییـەوە بـتوانین خـواردن بخۆیـن، چـونکە هێشتا دەم وگەرووومان نەکـــراوەتەوە و ناگونجـــێن بـــۆ بەکارهێـــنان، لەگـــەڵ ئـــەوەدا کـــە خواردنمـان بـەهۆی خوێـنی دایکمانەوەیـە کەچـی دایکمـان پێـیان خۆشـە، تەنـیا بۆ ئەوەی ئێمە بژین و نارەحەت نەبین.. خوا ئاوەها دایکمانی بۆ رام کردووین!!

کـاتێ دێـینە دنـیاوە لـەو کـاتی ژانـی بوونـەدا دایکمان دەکەوێتە گـیانەلا، ئـەوەند ئـازاری پێ دەگات، کەچی پێی خۆشە چونکە ئێمە بـەدیدێین.. لەگەڵ ئەوەدا کە دایکمان بەرۆژا ماندوو دەبێ، و ئیش و کـار شـەکەتی دەکـات، لەوانەیـە لەپەنایا دەهۆڵ لێ بدرێ خەبەری نەبێـتەوە، کەچـی لەگـەڵ ئـێمە نووزەیـەکمان لـێوەبێ لـەو خـەوە خۆشـەی را دەپـەڕێ و هـەزار جـاریش خـۆی دەکـات بـەقوربان و بەسـاقەمان و مەمکـەی دەنێـتە دەممـان و شـیرمان دەداتـێ، خـەو لەخۆی دەزڕێنێ، تەنیا بۆ ئەوەی ئێمە لە نارەحەتیدا نەبین..

هـەروەها لوتفی خوا ئەوەند زۆرە لەتەکماندا – دایکمانی ئاوەها بـۆ رام کـردووین- ئەگـەر پەنجەیـەکمان گـەرم بـێ ئـارامی لێ هـەڵ ئـەگیرێ وهـەزاران جـار دەپاڕێـتەوەو خـەمی لێ دێت و ژیانی لێ تاڵ دەبێـت، و خـۆی بەدەورماندا دەگێڕێ تا چاك دەبینەوە، و هەروەها بـێ ئـەوەی قـیز وبـێزمان لێ بکاتـەوە پاکمـان دەکاتەوەو پەڕۆکانمان دەشۆرێ!!

کاکە گیان!! خوا ئەم هەمو لوتفەی لەتەکا کردووین، و دایکمانی ئاوەهـا بـۆ رام کـردووین، ئـەم هـەموو زەحمەتـەمان لەگەڵ دەکێشێ بـێ ئـەوەی حـەز بکـات بمـرین و لەدەسـتمان رزگـاری بـێ. بۆیـە پـێغەممەری خوا ﷺ فەرموویەتی: (عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ جَاهِمَةَ السَّلَمِيِّ أَنَّ جَاهِمَـةَ جَـاءَ إِلَـى النَّبِـيِّ ﷺ فَقَـالَ: يَـا رَسُـولَ اللَّـهِ! أَرَدْتُ أَنْ أَغْزُوَ، وَقَدْ جِئْتُ أَسْتَشِيرُكَ، فَقَالَ: هَلْ لَكَ مِنْ أُمٍّ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ:

فَالْـزَمْهَا، فَـإِنَّ الْجَـنَّةَ تَحْـتَ رِجْلَـيْهَا).[٣] بەهەشـت لـە ژێرپـێی دایکاندایـە. جاهـیمە هـات بـۆلای پـێغەممەر ﷺ و گوتـی: قوربـان! دەمـەوێ بچـم بـۆ غـەزا، هـاتوم پرسـت پـێ بکەم. فەرمووی: دایکت هەیە؟ گوتی: بەڵێ. فەرمووی: لێی دوورمەکەوە، بێگومان بەهەشت لەژێر هەردوو پێی دایە.

گوتـی: مامۆسـتا ئـەم باسـەی تۆ وای لێکرد م هەست بەگەورەیی پلـەو پایــەی دایـك بكـەم، بەراسـتی مـافی زۆرە بەسـەرمانەوە، لەراستیدا تا ئیستا نەمدەزانی ئەوەند قەرزاری دایکین!!

گوتم: ئەمـە کەمـێك بـوو لـەو زەحمەتانـەی دایـك لەتەك منالی خۆیا دەیكێشێ.. باسەرێك لەباوكیش بدەین..

رام بوونی باوك:

بـەڵێ، بـرام! خـوا ئـەوەندە لوتفـی زۆرە لەتـەكمانا نازانین چۆن باسـی بکـەین.. بـەو جـۆرە دایکمانی بۆ رام کردووین، و باوکیشمانی زیاتر بۆ رام کردووین..

ئەوەتـە هـەر لەبـەیانی تـا ئـێوارە زەحمـەت ئەکێشـێ و عـارەق دەڕێژێ و نانمان بۆ پەیدا دەکات.. لەرێی نان پەیدا کردنا خۆی ماندوو دەکات، ئازار دەچێژێ، شەو نخوونی دەکات، ئیسراحەت لەخۆی تاڵ ئەکات.. هەموو ئەم زەحمەتانە ئەکێشێ بۆ ئەوەی ئێمە بەخۆشی بژین، وا دەبێ بەئاسانی کاری دەست ناکەوێ خۆی دەخاتە مەترسیەوە، وادەبێ دەستی ئەم وئەو ئەبڕێ و رووزەردی بەسەرخۆیا دێنێ ، وا دەبێ لەرێیەکی حەرامەوە کاردەکات، وادەبێ خۆی بە کوشت دەدات، یا دەبێتە کوتەکی دەستی زاڵمێك و لەپێناوی تاغووتا خۆی بەکوشت دەدات و دەچێتە ئاگری جەهەننەمەوە، ئەگەر لێی دەپرسی: بۆچ کاری وادەکەیت؟ دەڵێ ئاخر منداڵەکانم!!

بەڵێ، خوا باوکیشی ئاوا بۆ رام کردووین، بەوجۆرە هەوڵمان بۆ دەدات، و خۆی سەخڵەت دەکات، تا نانمان بۆ پەیدا بکات،و برسی و رەش و رووت نەبین..

باوك ودایك ئەم هەموو زەحمەتەمان بۆ ئەکیشن ئەم هەموو رەنجەمان لەگەڵ ئەدەن بۆیە خوایبالاّ دەست دەفەرموێ: (فَلا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ، وَلا تَنْهَرْهُمَا، وَقُلْ لَهُمَا قَوْلا كَرِيمًا)[٤] هەرگیز

3- أخرجه النسائي في كتاب الجهاد/برقم: ٣٠٥٣.

4- سورة الإسراء/٢٣.

لەوەڵامی قسەیاندا پێیان نەڵێن: ئۆف!! و روویان لێ تاڵ نەکەن و بەروویاندا هەڵ نەشاخێنەوە.

وەهەروەها پێغەممەری خۆشەویستمان ﷺ باسی گوناهە گەورەکانمان بۆ ئەکات، ئەو گوناهانەی کردەوەی موسڵمان لەناو دەبەن، یەکێکیان ئازاردانی دڵی دایك و باوکە, ئەوەتە دەفەرموێ پێتان بڵێم گەورەترین گوناهی گەورە چییە؟ گوتیان بەڵێ, ئەی پێغەممەری خوا, فەرمووی: هاوەڵ بۆ خوا دانان لە پەرستنا و ئازاردانی دڵی دایك و باوك. (عَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَلا أُخْبِرُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكَبَائِرِ؟ قَالُوا: بَلَى، يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَالَ: الإِشْرَاكُ بِاللَّهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ.)[٥]

گوتم: تا نوتفەین وپاشان کۆرپەڵە و ئینجا ساواین ئاوەها خوا دایکمانی بۆ رام کردوین خزمەتمان دەکات، کاتێ گەورەتر دەبین خوا ئاوەها باوکمان بۆ رام دەکات تا نان و بەرگ و جێمان بۆ پەیدا بکات و بمان ژییەنێ.

رام بوونی بوونەوەر: زیاد لەمانە خوا هەموو ئەم بوونەوەرەی بۆ ئیمە رام کردووە تا ئێمە بتوانین بەباشی بژین..

[5] ـ متفق عليه، أخرجه البخارى فى كتاب الاستئذان، برقم: ٥٨٠٢.

گوتی: چۆن؟

گوتم: خۆر و مانگ و زەوی، و شەو ورۆژ و ئاو وهەوا و رووەك و کەژو کێو وچاوگەو دەریاو...تاد.

گوتی: ئەکرێ زیاتر روونی بکەیتەوە؟..

خۆر:

گوتم: بۆچ نا.. برای بەرێز! هەروەك خۆت دەزانی زانایان دەڵێن: خۆر نزیکەی نەوەدو سێملیۆن میل لەئێمەوە دوورە، لەگەڵ ئەوەدا وەك رادیۆکان باسی دەکەن سەد و پەنجا کەس لە وڵاتی هیندا بە هۆی گڕەی گەرماوە گیانیان لەدەست داوە و مردوون. دارستانێکی گەورە لەوڵاتی جەزائیردا گەرمای خۆر سووتاندی، ئەگەر ئەم خۆرەی خۆمان بیست ملیۆن میل لەئێمەوە نزیکتر بوایە سەر زەوی چی بەسەر ئەهات؟!

گوتی: هەمووی دەسووتا و خەڵکەکەش بەجارێ لەناو دەچوون، و ئەگەر لە بیاتی نەوەد و سێ ملیۆن میل سەد و سیانزە ملیۆن میل دوور بوایە سەرزەوی چی بەسەر ئەهات؟

گوتی: نازانم بڵێم چی؟ بەڵام ئێستا کە نەوەد و سێ ملیۆن میل

لێمانەوە دوورە لای باکوور وباشووری زەوی بووەتە سەهۆڵ بەنان، بەستەڵەکی باکوور و باشووری پێك هێناوە، ئەگەر بیست ملیۆن میلی تر دور بۆایە حەتمەن بەشی زۆری سەرزەویش دەی بەست و دەبووە سەهۆڵ و بەستەڵەك و ژیانی تیا زەحمەت دەبوو..

گوتم: دەی دوور بوونی خۆر لەوجێ دیاری کراوەی خۆیا و بەو ئەندازە دیاری کراوە لەبەر ژیانی ئێمە نەبێ لەبەر چی ترە؟! بەڵێ، خوا ئەم خۆرەی ئاوەها بۆ رام کردووین و لەو خولگە دیاری کراوەیا دایناوە تا سوودمان پێ بگەیەنێ، نە زۆر نزیك بێ لێمانەوە تا بسووتێین، و نەزۆر دووریش بێ تا سەرما رەقمان بکاتەوە!!

مانگ:

هەروەها مانگ نزیکەی دوو سەد و چل هەزار میل لەئێمەوە دوورە، ئەگەر نیوەی ئەوە دوور بوایە هەموو سەر زەوی دەبوە ئاو و ئەندازەیەکی زۆرکەم نەبێ وشکانیمان دەست نەدەکەوت، خۆ ئەگەر دوو ئەوەندە لێمانەوە دوور بوایە لاگوێلێ ئاوی شیرینمان دەست نەدەکەوت بیخۆینەوە!!

گوتی: بۆچ؟

گوتم: ئەی لەبیرت چووەتەوە کە هەڵکشان وداکشان (المد والجزر)ی ئاوی دەریاکان بەهۆی هێزی کێشندەی مانگەوەیە؟

ئێستا دەزانی خوا چۆن مانگی بۆ رام کردووین چ جای جوانی و رووناکییەکەی ئەو هاوکێشە گرنگەشی بۆ دروستکردوین لەئاوی دەریاو چاوگە کاندا!!

گوتی: بەراستی ئێمە کاتی خۆی ئەم مەسەلە زانیاریانەمان لە مەکتەبا خوێندووە بەڵام هەر گیز ئاوەها نەبوەتە هۆی دامەزراندنی باوەڕ بەخوا و سوپاسگوزاری کردنی لەسەر ئەو هەموو نیعمەتە گەورانەی کە بەئێمەی مرۆڤی بەخشیوە!!

سووڕانەوەی زەوی:

یەکێکی تر لە نیعمەتەکانی خوا سووڕانەوەی زەوییە بەدەوری خۆیا و دروسبونی شەو ورۆژە، ئەگەر تیژی سوڕانەوەی زەوی دو ئەوەندەی ئێستای بوایە، دەزانی شەوملن شەش سەعات ورۆژیشمان شەش سەعات دەبوو، ئەگەر نیو ئەوەندەی ئێستا سووڕانەوەکەی تیژ بوایە لەبیاتی بیست و چوار سەعات شەو و رۆژمان چل و هەشت سەعات دەبوو، بەرۆژا هەموو شتێکمان دەسووتا و ئەوەشی بمایەتەوە لەشەوا سەرما دەیبرد!!

کەژ وکێوەکان: لەکاتی سووڕانەوەی زەویدا ئەگەر ئەو

کێوانە لەنگەری زەوییان نەگرتایە، هەر چی لەسەر زەویدا هەبوو پەرت و بلاّو دەبووەوە، و لەنگەری زەوی تێك دەچوو!!

پەردە هەوایی: هەروەها ئەو پەردە هەواییەی کە بەدەوری زەویدا هەیە تۆ دەزانی خوا بۆی کردووینەتە چ پارێزەرێکی بەهێز تا لەمەترسی گڕی ئەو نیازکانەی دەکشێن و دەکەونە سەر زەوی بمان پارێزن!!

ئۆکسجین:

ئەو پەردە هواییەی بەدەوری زەویدا هەیە هەروەك دەزانی ڕێژەیەکی دیاری کراوی بۆ ئەوەیە ئێمەی ئادەمیزاد و ئاژەڵ و پەلەوەرەکانی پێ بژی، ئەو برە هەوایەش پێی دەگوترێ: ئۆکسجین، ڕێژەی ئەم ئۆکسجینە لەهەوادا نزیکەی بیست و یەك لە سەدە، لەو ڕۆژەوە ئادەمیزاد لەسەر ئەم زەوییە دەژی تا ئێستاش هەر لێی هەڵدەمژێ، جگە لەو هەموو گیاندار و باڵندانەی تر، کەچی تا ئێستا کەم نەبووە و نەگۆڕاوە.!! لەگەڵ ئەوەدا ئەم هەوایە لەهەناسە دانەوەدا دەبێتە گازێکی کوشندە، کەپێی دەگوترێ: دووەم ئۆکسیدی کاربۆن!! ڕۆژێك ئەوە هاتووە بە خەیاڵماندا کەبپرسین: چۆن ئەم ڕێژەیە نەگۆڕاو نەبوە ژەهرێکی کوشندە؟!

گوتی: ئەوی ڕاستی بێ من بیرم لەم شتانە نەکردۆتەوە!!

گوتم: نەك هەر تۆ بەڵکو بەشی هەرە زۆری خەڵکی سەرنجیان نەداوە، تا هەست بەو نیعمەتە گەورەیەی خوا بکەن!!

هەروەك دەزانی بە هەڵمژینی ئۆکسجین ئێمەی ئادەمیزاد و ئاذةلَ و بالَندة دةذين، وة طذو طيا و روةك و درةختيش بة دووەم ئۆکسیدی کاربۆن دەژین، ئۆکسجین بۆ ئەوان ژەهرێکی کوشندەیە، بۆیە ئەوان خۆیانی لێ ڕزگار دەکەن و بۆ ئێمەی دەنێرن و ئێمەش بەدیاری لێیان وەردەگرین، و ئیمەش خۆمان لە دووەم ئۆکسیدی کاربۆن ڕزگار دەکەین و بەدیاری بۆ ئەوانی دەنێرین تا پێی بژین.. بەم جۆرە ڕێژەی ئۆکسژینەکە بە پارێزراوی دەمێنێتەوە و لە چەپەڵ بوون ڕزگاری دەبێ, وە هەردوو لایش لە ژەهری کوشندە ڕزگاریان دەبێت، و بۆ هەردوولا دەبێتە مایەی ژیان!! خوا ئەم ئاڵ و گۆڕەی دروست کردووە، و ئاوها ئۆکسژینی بۆ ئێمە ڕام کردووە تا ئێمە بتوانین بژین!!

ئەم ئۆکسژینەی باسمان کرد کە ڕێژەکەی لەناو هەوادا ٢١٪ خۆی دەسووتێ و یارمەتی سوتاندنیش دەدات، بەلاّم نایترۆجین ناسووتێ و یارمەتی سوتانیش نادات، دەی ئەگەر لەجیاتی ئەو ٢١٪

ڕێژەی ئۆكسجین ٧٨٪ حەفتاو هەشت لە سەد بوایە بەیەك گڕی شقارتە هەموو دنیا دەسووتا!!

ئایا دیاریكردنی گازەكان بەم ڕێژەیە بۆ ئەوە نییە كەئێمە بتوانیین لەم سەر زەویەدا بژین؟! ئایا ئەمە رام كردنی بوونەوەر نییە بۆ ئێمە؟

گوتی: بەرێ وەڵلا، بەڕاستی نیعمەتی خوا زۆرن با نیعمەتی ژیری و هۆش وبینین وبیستن و...تاد بوەستن!!

گوتم: ئێستا بۆت روون بووە وە كەچۆن خوا باوك ودایك و ئاسمان و زەوی و هەموو بوونەوەری بۆ ئێمە رام كردووە؟! هەروەك خۆی فەرموویەتی:(وَسَخَّرَ لَكُمْ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ، وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ، إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ)(٦) خوا شەو و رۆژ و خۆر و مانگی رام(مسخر)كردووە بۆتان، وە بەفەرمانی ئەو ئەستێرەكانیش رام كراون، بێگومان لەرام كردنی ئەواندا چەندەها نیشانە و ڕێنموونی هەیە بۆ ئەوانەی هۆشیان هەبێ و ژیرییان بەكاربێنن!!

وە هەروەها فەرموویەتی: (وَسَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا

6- سورة النحل/١٢.

فِي الأَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ)(٧)خوا لەلایەن خۆیەوە هەرچی وا لەئاسمان و زەویدا بۆ ئێوەی رام كردووە!! بێگومان لەو رام كردنەدا نیشانە گەلێ بۆ گەورەیی و دەسەلاَتی خوا هەیە بۆ قەومێك بیربكەنەوە.

خوایەك بەو هەموو دەسەلاَت و توانایەوە ئەوەند ڕێزی لە ئێمەی ئادەمیزاد گرتبێ، وە سەرانسەری ئەم بوونەوەرەی بۆ ئێمە رام كردبێ، و ئەم هەموو نیعمەتانەی پێمان دابێ، و ئەو هەموو چاكانەی لەگەڵمانا كردبێ، داوای كارێكمان لێ بكات و بڵێین: نایكەین؟! وە شتێكمان لێ قەدەغە بكات و داوامان لێ بكات نەیكەین، بڵێین: لە داخی تۆ ئەیكەین؟! موستەحەقی ئەوەنین ئەو جەهەننەمەمان بۆ بسازێنی؟!!

گوتی: بەرێ وەڵلا، بەراستی ئێمە بەرامبەر پەروەردگارمان كەمتەر خەمین، ئێستا من گەیشتمە ئەو قەناعەتە كە سەگ لە ئێمە زۆر بە ئەمەكترە، ئەوەتە ئەگەر یەكێك پارچە نانێكی پێ بدات، تائێوارە بە دەوریا دێت و كلكە لەقێی بۆ دەكات و دەیەوێت بەوە سوپاسگوزاری بكات و بە ئەمەكی خۆی بۆ پیشان بدات!!

7- سورة الجاثية/ ١٣.

ئینجا هەناسەیەكی هەڵكێشاو گوتی: مامۆستا! دەبێ خوا تەوبەو پەشیمانیمان لێ وەربگرێ؟!

گوتم: برای‌خۆم! دەرگای تەوبە ئاوەڵایەو خوا قاپی پەشیمان بوونەوەی دانەخستووە، ئەوەتە دەفەرموێ(قُلْ: يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ! لا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا، إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.)[٨] بڵێ: ئەی بەندەكانی خۆم! ئەی ئەوانەی لەسنوورەكانی خوا تێپەڕیون وستەمیان لە خۆیان كردوە و فەرمانی خوایان پشت گوێ خستووە، لەرەحمەتی خوا هیوا بڕاو(مەئیوس)مەبن، بێگومان خوا لەهەموو گوناهێك خۆش دەبێ، بەڕاستی ئەو لێبوردەو دلۆڤانە..

تەنیا گوناهێ لێ بوردنی نەبێ هاوەڵ پەیدا كردنە بۆ خوا، كەسێك هاوەڵ بۆ خوا دابنێ و شتێكی‌تر جگە لەخوا بپەرستێ و بێ تۆبە لەسەر ئەوحاڵە بمرێ ئەوە لێ بوردنی بۆ نییە، دەنا هەر گوناهێكی تری كردبێ و باوەڕی بەخوا هەبووبێ و تەوبەشی نەكردبێ، ئەوەی خوا خۆی بییەوێت لەگوناهی خۆش دەبێ، (إِنَّ اللَّهَ لا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ، وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ)[٩].

8- سورة الزمر/ ٥٣.
9- سورة النساء/٤٨.

وە هەروەها خوا خۆی دەفەرموێ: (وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ، ثُمَّ يَسْتَغْفِرْ اللَّهَ يَجِدْ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا)[١٠]ئەوەی كردەوەی خراپە بكات، یاستەم لەخۆی بكات، پاشان داوای لێ بوردن لەخوا بكات، خوا رەحمی پێدەكات و لێی خۆش دەبێ.. هەروەها لەبارەی رەحم و لێ بوردەیی خواوە پێغەممەر ﷺ نموونەیەكی بۆ باس كردووین و فەرموویەتی (: لَلَّهُ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ، حِينَ يَتُوبُ إِلَيْهِ، مِنْ أَحَدِكُمْ كَانَ عَلَى رَاحِلَتِهِ بِأَرْضِ فَلاةٍ، فَانْفَلَتَتْ مِنْهُ وَعَلَيْهَا طَعَامُهُ وَشَرَابُهُ، فَأَيِسَ مِنْهَا فَأَتَى شَجَرَةً فَاضْطَجَعَ فِي ظِلِّهَا، قَدْ أَيِسَ مِنْ رَاحِلَتِهِ فَبَيْنَا هُوَ كَذَلِكَ، إِذَا هُوَ بِهَا قَائِمَةً عِنْدَهُ، فَأَخَذَ بِخِطَامِهَا، ثُمَّ قَالَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَحِ: اللَّهُمَّ! أَنْتَ عَبْدِي وَأَنَا رَبُّكَ، أَخْطَأَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَحِ.)[١١]

پیاوێك بەخۆی و ئەسپەكەیەوە لەكاروانییەكدا بە دەشت و بیابانێكدا دەڕوات، ڕێگایەكی زۆر دەبڕێت و ماندوو دەبێ، ئەڵێ: باخۆم كەمێ پشوو بدەم و ئەسپەكەیش كەمێ بلەوەڕێت. ئەسپە كەی بەرەڵا دەكات و خۆیشی لەبن درەختێكا سەرووەنەوزێك دەشكێنێ، كەخەبەری دەبێتەوە ولاخ دیار نییە، هەموو خواردن و خواردنەوە یشی بەسەر ئەسپەكەوەیە، ئەوەند دەگەڕێ بەشوێنیا تا

10- سورة النساء/ ١١٠.
11- أخرجه البخاری في الدعوات برقم: ٥٨٣٤، ومسلم في التوبة/برقم: ٤٩٣٢.

تەواو ماندوو دەبێ، لەئەسپەکەی هیوابڕاو ئەبێ، و دەچێتە سێبەری درەختێکەوە و رائەکشێ، بەونیازە خەوی لێ بکەوێ و بمرێ. کەخەبەری ئەبێتەوە ئەسپەکە بەهەموو بارو بنەیەوە بەسەر سەریەوە وەستاوە، لغاوەکەی دەگرێ و سوپاسی خوا دەکات، لەتاو خۆشی خۆی زمانی هەڵە ئەکات و لەجیاتی ئەوەی بڵێ خوایە! تۆخوای منی و من عەبدی تۆم، ئەڵێ: خوایە! تۆ عەبدی منی و من خوای تۆم!

ئەو ئینسانە چەند بەگەڕانەوەی ئەسپەکەی شادمانە، خوا بە تەوبەی عەبدی خۆی شادمانترە!!

پاش ئەوە گوتم: دەزانی بۆچ خوا شادمان دەبێ؟

گوتی: نەخێر..

گوتم: تەنیا لەبەر ئەوەی ئێمە بەئاگری دۆزەخ نەسووتێین، دەنا خوا هیچ پێویستییەکی بەئێمە نییە.

گوتی: بەراستی خوا بەرەحمە!!

گوتم: با مژدەیەکی خۆشترت بدەمێ..

گوتی: فەرموو..

گوتم: رەحمی خوا بێ سنوورە، و بێ ئەندازەش لێبوردەیە، ئەوەتە باسی ئەوانە دەکات کە هاوار لە غەیری خوا دەکەن و ئینسان بەناهەق دەکوژن و زینا دەکەن ئەوانە لە رۆژی قیامەتا تۆڵەیان لێ ئەسەنرێ و سزایەکی سەختیان دەدرێت و بە زەلیلی لە دۆزەخدا ئەمێننەوە، مەگەر ئەوەی تۆبە بکات و ئیمان بێنێ و کردەوەی چاکە بکات، ئەوانە خوا خراپەو گوناحەکانیان بۆ ئەگۆڕێ بەچاکە: " وَالَّذِينَ لا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ، وَلا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ، وَلا يَزْنُونَ، وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا، يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا، إِلاَّ مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلاً صَالِحًا، فَأُوْلَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ، وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا"[12]. خوا لێ بوردەو دلۆڤانە.

گوتی: بەراستی حەقی مژدانەت هەیە، مزگێنی هەروا دەبێ!! جگە لەوە کە خوا دەی بەخشێ گوناهەکانیشی بۆ دەگۆڕێت بە چاکە!! بەه..بەه.!! مامۆستا گیان! بە یارمەتی خۆت، من تا ماڵ خۆمان دەچم و دێمەوە..

گوتم: فەرموو..فەرموو..

# # #

12- سورة الفرقان/٦٨-٧٠.

پاش ماوەیەك گەڕایەوە گوتی: مامۆستا! خۆم پاك شۆردووە و دەستنوێژم گرتووە، هەروەك دەبینی جل وبەرگەكانیشم گۆڕیوە!!

گوتم: برا! وادیارە پێش ئەوەی جل و بەرگەكانت بگۆڕیت دڵ و دەروونت گۆڕیوە!!

گوتی: ئەوەش خوا دەزانێ.. بەڵام نیازم وایە ئەگەر خوا لێم وەربگرێ. مامۆستا! تۆ بەشاهێد بە: بڕیاربێ جارێكی تر نەگەڕێمەوە سەر گوناهەكانی لەوەپێشم!! ئینجا دەستی بەرز كردەوە و بە پاڕانەوەوەو دەم بەگریانەوە دەیگوت: خوایە! خۆت ئاگاداری بەكۆڵێ گوناه و تاوانەوە بۆلای تۆ گەڕامەوە، پەنام بە قاپی رەحمەتت هێناوە تۆیش پەنام بدە و لێم خۆش ببە، و تەنیا تۆ دەتوانی لەگوناهەكانم خۆش ببیت، دەرگای میهرەبانی خۆتم لێ دامەخە!!

منیش پیرۆزبایيم پێگوت، وخۆشحاڵی خۆم بەو هەنگاوە پیرۆزەی دەربڕی..

ماوەیەكی تر دانیشتین و قسەی زۆرمان كرد، تا لە بوڵند گۆی مزگەوتەكانەوە دەنگی ئەڵلاهو ئەكبەر بەرز بووەوە، هەستاین دوو ركات نوێژی بەیانیمان بە جەماعەت دابەست، لە ركاتی یەكەمدا

پاش خوێندنی سورەتی فاتیحە چەند ئایەتێكم لە سوورەتی (الزمر)خوێند، كە لەبارەی لێ بوردەییەوە خوا دەفەرموێ:" قُلْ: يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ! لا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا، إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ، وَأَنِيبُوا إِلَى رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمْ الْعَذَابُ ثُمَّ لا تُنْصَرُونَ، وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمْ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنْتُمْ لا تَشْعُرُونَ،أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ: يَاحَسْرَتَا عَلَى مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنْ السَّاخِرِينَ، أَوْ تَقُولَ: لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنْ الْمُتَّقِينَ، أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ: لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنْ الْمُحْسِنِينَ!"[١٣].

واتە: بڵێ: ئەی عەبدانی من ! ئەی ئەوانەی ستەمیان لەخۆیان كردووە! لەرەحمەتی خوا هیوابڕاو و مەئیوس مەبن، بێگومان خوا لەهەموو گوناهەكان خۆش دەبێ، بەڕاستی ئەو لێبوردەو دلۆڤانە! پێش ئەوەی سزا بدرێن و یارمەتیتان لێ قەدەغە بكرێ بۆلای پەروەردگارتان بگەڕێنەوە، و گوێڕایەڵی فەرمانی بن، شوێن جوانترین نێراوی پەروەردگارتان بكەون، پێش ئەوەی بەخۆتان نەزانن و ناكاو سزاتان بۆ بێت، ئەوكاتە ئەوەی فریای خۆی ناكەوێت ئەڵێ: ئەی داخی بەجەرگم! ماڵی وێرانم!! چۆن

---

[13]- سورة الزمر/٥٢-٥٨.

لەگوناهەکانا زیادە رەویم کرد، و لەپەرستنی خوادا نکوولی و تەقسیرم کرد!! لەوەپێشیش گاڵتە ولاقرتێم بە ئیمانداران دەکرد!! یا دەڵێ: ئەگەر خوا هیدایەتی بدامایە منیش لە ریزی پارێزکار و لەخواترسانا دەبووم!! یاکاتێ سزای دۆزەخ دەبینێ دەڵێ: ئەگەر جارێکی تر بواری گەڕانەوەم بۆ دنیا هەبێ منیش لەریزی جوانکارانا دەبم!!

چونکە عەرەبییەکی باشی دەزانی و لەواتای ئایەتەکان حاڵی دەبوو، هەستم دەکرد وەك سەماوەر لەناوەوە دەکوڵا و هەنسکی گریانی دەدا.

ئەو رکاتەمان تەواو کرد و لەرکاتی دووەما پاش سورەتی ئەلحەمد سورەتی(ئینفیتار)م خوێند، کە گەیشتمە ئەو شوێنەی خوا دەفەرموێ:" يَاأَيُّهَا الإِنسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الكَرِيمِ؟!الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ، فِي أَيِّ صُورَةٍ مَا شَاءَ رَكَّبَكَ؟!" (١٤)

واتە: ئەی ئادەمیزاد! چیوای لێکردوویت سەرکەش و مەغروور ببیت و لەفەرمانی خوای بەخشندەی خۆت یاخی ببیت؟! ئەو خوایەی لەجوانترین شێوەدا دروستی کردوویت ورێك وپێکی

14- سورةالانفطار/٧-٨.

کردوویت و لەهەر وێنەیەکدا ویستبێتی پێکی هێناوی؟!

هەستم دەکرد بە کوڵ بۆ خۆی دەگری، سوژدەی یەکەممان تەواوکرد و سەرمان بەرزکردەوە، لە سوژدەی دووەمدا من سەرم بەرزکردەوە ئەو سەری بەرزنەکردەوە، من تەحیاتم خوێندو سڵاوم دایەوە، ئەو هەرسەری بەرز نەکردەوە، کە دەستم دایەو سەرم بەرزکردەوە دیتم بەرەحمەتی خوا رۆیشتووە و گیانی پاکی بەخوای خۆی سپاردووە!! هیچم لەدەست نەهات جگە لەوە کەبڵێم: (إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيهِ رَاجِعُونَ) (١٥) ئێمە هەموو موڵکی خواین و هەر بۆلای ئەویش دەگەڕێینەوە..

# # #

چەند خاڵێك لەم رووداوەدا:

یەکەم: ئەوە دەگەیەنێ کە دڵەکان کلیلی تایبەتیان هەیە تا کلیلی خۆیان نەبێ ناکرێنەوە.. وەك زانایەکی پایە بەرز- بەرەحمەت بێ- گوتی: ئەم دڵانە وەك شەپۆلی رادیۆن، هەرچەند گۆی بەکرەکە بسوورێنیتەوە تا نەکەوێتە سەر شەپۆلی دیاری کراوی خۆی قبوولی پێشوازی ناکات، و ئێزگەی دڵخواز وەرناگیرێ..

15- سورة البقرة/١٥٦.

لەواتەیــە چــەندەها جــار بەســەریاو بــەلایا تێپەڕیــبێ و وەری نەگرتــبێ، زۆر هەســتیارە، بۆیــە لەگــەڵ گــەڕاندنی بەکــرەکەدا وردەکاری دەوێ، تا بیگرێ و پێشوازی لێبکات..

دووەم: ئەوانەی لەرواڵەتا سەرگەردانن موسڵمانی بانگخواز لێیان ناهۆمـێد نـەبێ، چونکە لەوانەیە بەدوو قسەی خێری تۆ ڕێی ڕاست بپێکی و بۆ هەمیشە لە ئاگری دۆزەخ ڕزگاری ببێ..

سـێهەم: فەرموودەکـەی پـێغەمەرمان ﷺبـیر دەخاتــەوە کــە فەرموویــەتی: هــی واهەیــە لــە رواڵــەتا کــردەوەکانی کــردەوەی جەهەننەمــیانەیە، تــا گــەزێکی بــۆ جەهەنــنەم دەمێــنێ، نامــەی کــردەوەی لێ پـێش ئەکەوێـت{واتــە خــوا ئــەزانێ کــە لەفلاَنــە کــاتدا پەشــیمان دەبێــتەوەو تەوبــەدەکات، لــە لــەوحول مــەحفوزدا نووســیویەتی، کــە} کــردەوەی بەهەشــتیانە ئــەکات و ئەچــێتە بەهەشـتەوە. وَإِنَّ أحَدَكُم لَيَعمَلُ بِعَمَلِ أهلِ النَّارِ، حَتَّى مَا يَكُونُ بَينَهُ وَبَينَهَا إلاَّ ذِرَاع، فَيَسبِقُ عَلَيهِ الكِتَابُ، فَيَعمَلُ بِعَمَلِ أهلِ الجَنَّةِ فَيَدخُلُهَا". (١٦)

چوارەم: لەوانەیە هەندێ کەس بڵێن: ئادەمیزاد هیچ هەڵبژاردن

[16]- أخرجه البخارى في المغازي برقم:٣٨٨٥، ومسلم في القدر/برقم: ٤٧٨١.

و ئیختــیارێکی نیــیە، خــوا خــۆی کارەکـان دەکات، و ڕێکیان دەخات، دەنـا ئادەمیزاد هیچ دەسەڵاتێکی نییە!! لەوانەیە ئەم ڕووداوەش بە نموونە بێننەوە!!

بـەڵام ئـێمە لـەوەڵامدا ئەڵـێین: ئـیمان وباوەڕمان بەوە هەیە کە هیچ شتێ لەم بوونەوەرەدا بەبێ ئاگاداری خوا ڕوونادات..

وە باوەڕیشـمان وایـە کـە خـوا ویسـتی رەهـا(موتلـەق)ی هەیـە، و بییەوێ هەرشتێ بکات کەس نییە بتوانی بەرگری لێ بکات.

وەهــەروەها باوەڕیشــمان بــە دادگــەری رەهــای خــوا هەیــە و بەئــەندازەی بچـوکترین گەردیلـە سـتەم ناکـات، بـەڵام ئـەبێ ئـەوە بزانین کە خوا هیدایەتی کەسێك دەدات هیدایەتی بوێت..

ئەمانــە هــەموو بخــەرە لایەکــەوە، لەلایــەکی تــرەوە ئەگــەر ئــەم پیاوە خۆی ویست وئیرادەی نەبوایە کەس بەزۆر نەیدەهێنا.

ئەگــەر خــۆی دڵــی بــە قورئانەکــە نەدایــە، کــەس بــەزۆر مــلی نەدەگرت و بیهێنێ گوێی پێ بگرێ..

کــەوابوو ئــەتوانین بڵــێین: تــا ئێســتا بوارێکــی وای بــۆ ڕێنــە کــەوتووە کــە بەویســتی خۆی بگاتە ئەنجام، لەوانەیە دراوسێی باشی

نـەبووبێ، هـاورێی باشـی نـەبووبێ، پەروەردەکەری خاسی نەبووبێ، ئامۆژگاری کەری دڵسۆز و تێگەیشتووی نەبووبێ..

ئەوەتـە کـە ئەو هەلەی بۆ هەڵکەوت هات بە دەمیەوە و قبووڵی هیدایەتی کرد و خوایش هیدایەتی دا..

داواکارین خوا بە میهرەبانی خۆی عاقیبەت خێرمان بکات..

# # #

پێشەکی

رام کردنی دایك

رام بوونی باوك

رام بوونی بوونەوەر

خــۆر

مانگ

سووڕانەوەی زەوی

کەژ وکێوەکان

پەردە هەوایی

ئۆکسجین

چەند خاڵێك لەم ڕووداوەدا